

Esteettömyyden yleissuunnitelmaluonnoksen nähtäville asettaminen

Kaupunkirakennelautakunta 13.09.2023 § 137
1872/10.03.01.00/2023

Valmistelijat / lisätiedot:
Paula Pakarinen
puh. 044 718 5422
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus apulaiskaupunginjohtaja KYP Jari Kyllönen

Lautakunta hyväksyy kaupunkisuunnittelujohtajan esityksen.

Päätös Merkitään, että suunnitteluinsinööri Paula Pakarinen saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn ajaksi.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Esitys **Kaupunkisuunnittelujohtaja Ilkka Laine**

Esitän, että kaupunkirakennelautakunta hyväksyy Esteettömyyden yleissuunnitelman nähtäville mielipiteitä ja lausuntoja varten.

Selostus

Kuopion kaupunki on saanut Traficomilta Tieliikenteen turvallisuustoiminnan edistämisen valtionavustusta Esteettömyys kivijalkana Kuopion liikenneturvallisuuden edistämiseksi -hankkeeseen. Hanke käynnistyi helmikuussa 2023 ja se kestää joulukuuhun 2023 saakka.

Hanke tukee kaupungin strategian visiota Hyvän elämän pääkaupungista sekä palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa. Tavoitteena on edistää kävely-ympäristöjen liikenneturvallisuutta parantamalla niiden esteettömyyttä sekä lisätä kaupungin organisaation ja kuntalaisten tietämystä esteettömyydestä ja liikenneturvallisista ratkaisuista. Pidemmän aikavälin tavoitteena on mahdollistaa iäkkäiden sekä liikkumis- ja toimintaesteisten itsenäinen liikkuminen luomalla turvallisia ja esteettömyyden huomioivia ratkaisumalleja erilaisiin liikkumisympäristöihin. Esteettömät ja liikenneturvalliset ratkaisut palvelevat kaikkia liikkujia.

Yleissuunnitelmaluonnokseen on määritetty jalankulun laatureitit alueille, joissa on tunnistettu, että siellä liikkuu iäkkäitä tai liikkumis- ja toimintaesteisiä tavallista enemmän. Näin ollen suunnitelmassa otetaan kantaa keskustan, Männistön, Puijonlaakson, Petosen ja Leväsen alueiden esteettömyyden kehittämiseen. Työssä on mukana lisäksi entisten kuntataajamien keskustat (Juankoski, Karttula, Maaninka, Nilsä, Riistavesi ja Vehmersalmi). Työssä on reittien lisäksi määritetty liikkumisympäristön eri rakenteiden ja kunnossapidon laatukselliset kriteerit, jotka esteettömyyden osalta tulee toteutua. Suunnitelmassa esitettyjä laatuksellisia kriteereitä sekä reittien määrittelyperiaatteita voidaan soveltaa myös muiden lähiöiden ja keskuksien jalankulkualueiden kehittämisessä.

Luonnoksesta saatujen lausuntojen ja mielipiteiden jälkeen tarkistetaan reitit ja kriteerit sekä tehdään reittien kehittämisen toteuttamissuunnitelma ja kustannusarviot sekä määritetään toimenpiteiden kiireellisyys.

Yleissuunnitelmaan huomioidaan liikenneturvallisuussuunnitelma ja pyöräilyn verkostotarkastelu sekä niissä esitetyt toimenpiteet ja linjaukset.

Luonnoksessa on ehdotettu laatureittien kunnossapito omana urakkana. Se on käytännön tasolla toimiva ratkaisu laadun varmistamiseksi, mutta vaatisi lisärahoituksen.

Reittien ja alueiden määrittely

Valtakunnallisen esteettömyysohjeistuksen mukaan liikenneympäristöt jaetaan esteettömyyden erikoistasoon ja perustasoon. Erikoistason alueille määritellyt laatuvaatimukset ovat osin melko vaativia, jolloin erikoistason alue muodostuu verrattain pieneksi. Yleissuunnitelmassa on kuitenkin nähty tarpeelliseksi edistää esteettömyyttä ja sitä kautta myös liikenneturvallisuutta laajemmin keskustan, lähiöiden ja maaseututaajamien jalankulkualueilla. Tämän vuoksi on päädytty määrittelemään jalankulun laatureitit, joilla esteettömyysvaatimukset ovat muita alueita korkeammalla, muttei kuitenkaan valtakunnallisen ohjeistuksen tarkoittamalla esteettömyyden erikoistasolla.

Laatureitit on määritetty asiantuntija-arvioiden, esteettömyyskartoitusten ja laajan vuorovaikutusprosessin avulla. Kullekin alueelle valittiin kehitettävä jalankulun laatureitti siten, että alueen keskeisimmät arjen palvelut olisivat nykyistä saavutettavampia mm. erityisasumisen yksiköistä sekä alueilta, joissa tiedetään liikkuvan paljon eri tavoin liikuntaesteisiä henkilöitä. Kullekin alueelle määritettiin myös vähintään yksi puisto lähivirkistysalue tai vastaava, jonka saavutettavuutta ja esteettömyyttä pyritään jatkossa kehittämään. Koska reitit on määritetty tarvelähtöisesti, niitä on osoitettu myös alueille ja väylille, jotka eivät ole kaupungin hallinnassa, minkä vuoksi niiden toteuttaminen edellyttää jatkoneuvotteluja mm. ELY-keskuksen ja kiinteistöjen omistajien kanssa. Jalankulun laatureitit on esitetty yleissuunnitelman raporttiluonnoksessa ja sen liitekartoissa.

Esteettömyyskriteerien määrittely

Tässä työssä tunnistettiin esteettömyyden osalta keskeisimmiksi parantamistoimiksi seuraavat tekijät:

- Reittien esteettömyystiedon löytyminen
- Keskustassa ja sen lähialueilla tarve erotella jalankulku- ja pyöräilyväylät toisistaan
- Ohjaavan raidan reittien verkoston määrittäminen yhtenäiseksi
- Levähdysmahdollisuuksien riittävä tiheys
- Ajouratojen ylityspaikoissa korkeiden reunakivien poistaminen ja jyrkkien asfalttiluiskien loiventaminen.
- Kulkuväylien tasaisuus
- Suojateiden merkitseminen ja liikennevalonappien saavutettavuuden parantaminen
- Törmäysvaarojen poisto tai varoitusalueiden rakentaminen
- Keskustassa kunnossapidon parantaminen
- Valaistuksen parantaminen.

Esteettömyyskartoitukset

Kesällä 2023 tehtiin esteettömyyskartoitukset, joissa tarkistettiin reiteiltä esteettömyyteen liittyviä yksityiskohtia.

Vuorovaikutus ja viestintä

Hankkeella on omat [verkkosivut](#).

Keväällä pidettiin seuraavia esittelyjä, haastatteluja, työpajoja ja yleisötilaisuuksia reittien ja kriteereiden määrittämisen tueksi:

- vammais- ja vanhusneuvostoissa hankkeen esittely
- vammaisneuvoston, vanhusneuvoston ja pyöräilyjärjestöjen yhteinen työpaja
- kaupunkitekniikan henkilökunnan työpaja
- kulttu hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen henkilökuntaa
- yleisötilaisuudet:
  - Kaikille avoimet tilaisuudet maaseututaajamissa yhteistyössä Pitäjäraatien kanssa (Juankoski, Karttula, Maaninka, Nilsinä, Riistavesi, Vehmersalmi).
  - Ikäihmisten ja vammaisten asumispalveluiden ja päivä- sekä työtoiminnan henkilökunnalle kohdennetut tilaisuudet keskustassa, Männistöissä, Leväsellä, Petosella ja Puijonlaaksossa yhteistyössä. Keskustan tilaisuuteen oli kutsuttu myös eläkeläisjärjestöjen yhteistyötoimikunnan kautta eläkeläisjärjestöt.
  - Potilas-, vammais- ja kansanterveysyhdistyksille tilaisuus keskustassa yhteistyössä Tukipilarin kanssa.
  - Mäntykankaan ja Paloahon koulujen henkilökunnan edustajien haastattelu.
- Kuopion Invalidit ry:n vaikuttamistyöryhmän kanssa tehtiin esteettömyyskävely, jossa käytiin maastossa testikävelemässä eri apuvälineiden käyttäjien kanssa yhdessä valittuja kohteita. Kävelyn koonti on läpikäyty kaupunkitekniikan henkilökunnan kanssa.

Yleisötilaisuuksissa esiteltiin alustavia reittiehdotuksia, joita tarkennettiin suunnitelmaluonnokseen saatujen mielipiteiden ja kommenttien perusteella. Tilaisuuksissa tuli esille esteettömyys- tai liikenneturvallisuuskohteita myös muualta kuin jalankulun laatureiteiltä ja -alueilta. Ne käydään läpi kaupunkitekniikan palveluissa ja tehdään toimenpidesuunnitelma kohteista, joissa todetaan saneeraustarve.

Invalidiliitto ry on pitänyt kaksi esteettömyyskoulutusta, toinen kaikille kaupungin työntekijöille ja toinen kaupunkitekniikan henkilökunnalle.

Nähtävillä oloaikana pidetään luonnoksen esittelytilaisuudet keskustassa, Juankoskella, Karttulassa, Maaningalla, Nilsissä, Riistavedellä ja Vehmersalmella.

Vaikutusten arviointi

Liitteenä

Liitteet

- 1872/2023 Kuopion esteettömyyden yleissuunnitelmaluonnos
- 1872/2023 Kuopion esteettömyyden yleissuunnitelmaluonnoksen liitteet 1-11
- 1872/2023 Kuopion esteettömyyden yleissuunnitelmaluonnoksen liite 12
- 1872/2023 Vaikutusten ennakoarviointi Kuopion kaupungin päätöksenteossa